

Til lovforslag nr. L 100. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 6. december 2000

Betænkning

over

Forslag til lov om en generel arbejdsmiljøafgift

[af arbejdsministeren (Ove Hygum)]

1. Ændringsforslag

Arbejdsministeren har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 10. november 2000 og var til 1. behandling den 17. november 2000. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Arbejdsgiverforening,
Fiskeriets Arbejdsmiljøråd,
Kommunernes Landsforening og
UF (Ulykkesforsikringsforbundet For Dansk Fiskeri G/F)

Spørgsmål

Udvalget har stillet 25 spørgsmål til arbejdsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, KF, DF, CD og KRF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Da Venstre, Det Konservative Folkeparti og Kristeligt Folkeparti ønsker et godt arbejdsmil-

jø, kan disse partier ikke støtte lovforslaget om en generel arbejdsmiljøafgift. Lovforslaget har ingen positiv effekt på arbejdsmiljøet, idet lovforslaget er indrettet, så det kun virker som en ekstra skat på arbejdskraft.

Man indfører en afgift, der overhovedet ikke tager hensyn til den enkelte arbejdsplads og arbejdsmiljøindsats. Skal en arbejdsmiljøafgift have effekt, skal den indrettes, så virksomheder, der opfører sig arbejdsmiljømæssigt korrekt, undgår afgift, og virksomheder, der ikke gør noget for arbejdsmiljøet, bliver ramt.

Derfor er det ikke overraskende, at en lang række af erhvervslivets arbejdsgivere og lønmodtagerorganisationer mener, at forslaget slet ikke har nogen eller kun begrænset forebyggende effekt. Omkostningerne for virksomhederne til certificering vil blive store, og arbejdsministeren erkender også i svarene på bl.a. spørgsmål nr. 15, at regeringen overhovedet ikke har overblik over, hvor stor en belastning denne certificering vil blive.

Forslaget om en generel arbejdsmiljøafgift er i sin udformning direkte skadelig for fremme af et godt arbejdsmiljø. Arbejdsmiljøafgiften er indrettet, så den kun har fiskal betydning. Da arbejdsmiljøet ligger Venstre, Det Konservative Folkeparti og Kristeligt Folkeparti meget på sinde af hensyn til medarbejderne og af hensyn til virksomhedernes produktivitet og omkostninger, kan disse partier ikke støtte lovforslaget.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Enhedslisten støtter lovforslaget, da der er tale om et skridt på vejen mod at give arbejdsgiverne et incitament til at forbedre de dårlige arbejdsmiljøforhold på arbejdspladserne. Samtidig understreger Enhedslisten vigtigheden af, at hele incitamentspakkens virkninger i praksis skal følges nøje, og at lovforslaget må ses i sammenhæng med anden lovgivning.

I forbindelse med den del af arbejdsmiljøafgiften, der er baseret på godtgørelser og erstatninger tilkendt af arbejdsskadesstyrelsen, mener Enhedslisten, at en revision af lov om sikring mod følger af arbejdsskade bør have en høj prioritet i den nærmeste fremtid.

Arbejdsmiljøafgiften indgår i en samlet incitamentspakke i forhold til virksomhedernes arbejdsmiljøindsats. I den forbindelse er et element, at afgiftens størrelse bl.a. afhænger af arbejdsmiljøets tilstand inden for den enkelte branche og på den enkelte virksomhed. Da arbejdsmiljøets tilstand kan være svært at måle gennem objektive og præcise kriterier ud over anerkendte arbejdsskader er det væsentligt, at arbejdsskadelovens anerkendelseskriterier så vidt muligt afspejler de faktiske forhold.

I forbindelse med den stadige udvikling på arbejdsmarkedet kan der være brug for udvidede anerkendelseskriterier, såvel hvad angår ulykker og kortvarige skadelige påvirkninger som erhvervs sygdomme. Dette skal ses i lyset af CASA-rapporten fra juni 2000, »Arbejdsmiljøindsatsen i 25 år«, hvoraf det bl.a. fremgår, at arbejdsmiljøindsatsens begrænsede effekter skal ses i lyset af, at udviklingen på arbejdsmarkedet har modvirket en positiv udvikling af arbejdsmiljøet, en udvikling, som i særlig grad har haft betydning inden for brancher, hvor der er mange kvinder ansat – f.eks. den private og den offentlige servicesektor.

En revision af arbejdsskadeloven vil således medvirke til, at arbejdsmiljøafgiften mere præcist vil afhænge af de reelle arbejdsmiljøproblemer på virksomhederne og i de forskellige brancher. Samtidig vil det også i bredere betydning styrke incitamentet for at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø på de virksomheder og inden for de brancher, som i dag i særlig grad er præget af nedslidningsskader og psykiske arbejdsmiljøproblemer som følge af højt arbejdstempo eller ensidigt gentaget arbejde.

Frihed 2000 var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlem-

mer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid afspejler et flertal/mindretal i Folketingssalen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (S, SF, RV og EL):

Til § 5

1) *Stk. 1* affattes således:

»Afgiften efter § 1, nr. 2, på i alt 280 mio. kr. pr. år betales af de afgiftspligtige efter stk. 2 ud fra de pågældendes forholdsmæssige andele af de samlede godtgørelser for mén og erstatninger for erhvervsevnetab tilkendt af Arbejdsskadesstyrelsen efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade vedrørende

- 1) arbejdsulykker, skadelige påvirkninger af højst fem dages varighed og pludselige løfteskader, jf. § 9, nr. 1, 2 og 3, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, der er indtruffet i afgiftsåret, og
- 2) erhvervs sygdomme, jf. § 9, nr. 4, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, som Arbejdsskadesstyrelsen har modtaget anmeldelse om i afgiftsåret.«

[Fordelingsnøglen vedrørende den erstatningsbaserede arbejdsmiljøafgift]

2) *Stk. 4* affattes således:

»*Stk. 4.* Godtgørelser og erstatninger efter stk. 1 består af godtgørelser for varigt mén og engangs-erstatninger samt hensættelser til dækning af fremtidige løbende erstatninger for tab af erhvervsevne, som Arbejdsskadesstyrelsen har tilkendt efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade vedrørende

- 1) arbejdsulykker, skadelige påvirkninger af højst fem dages varighed og pludselige løfteskader, jf. § 9, nr. 1, 2 og 3, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, der er indtruffet i afgiftsåret, og
- 2) erhvervs sygdomme, jf. § 9, nr. 4, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, som Ar-

bejdsskadestyrelsen har modtaget anmeldelse om i afgiftsåret.«

[Konsekvensændring]

Til § 7

3) Efter stk. 3 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Betaling af afgift efter § 5, som vedrører institutioner, der er omfattet af statens adgang til selvforsikring, jf. § 5, stk. 5, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, påhviler det enkelte ministerområde. Vedkommende minister kan fordele udgifterne på de enkelte institutioner.«

[Statslige udgifter inklusiv selvejende institutioner]

Ny overskrift

4) Efter § 8 indsættes som ny overskrift:

»Ikrafttræden m.v.«

[Redaktionel]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-3

Økonomiske og administrative konsekvenser

Ændringsforslag nr. 1 er et resultat af drøftelser med Forsikring og Pension og medfører en mere retfærdig fordeling af afgiften mellem de afgiftspligtige.

Ændringsforslag nr. 1 betyder, at afregningen af de afgiftspligtiges endelige andel af afgiften skydes fra året efter afgiftsåret til fem år efter udløbet af afgiftsåret. Ændringsforslaget vil hverken påvirke statens provenu eller likviditet.

Ændringsforslag nr. 1 forventes således ikke at have administrative konsekvenser.

Ændringsforslag nr. 2 har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Ændringsforslag nr. 3 sikrer, at selvejende institutioner under de enkelte ministerier også vil komme til at bære deres del af byrden i forhold til de arbejdsskader, der opstår her.

Af Undervisningsministeriets høringssvar fremgår, at det vil medføre en ikke ubetydelig administrativ belastning, at ministeriet fremover skal opkræve afgiften hos institutionerne. Undervisningsministeriet (og andre statslige forsikringsenheder) kan dog, hvis udgifterne ved at fordele afgiften på de underliggende selvejende

institutioner ikke står mål med indtægten, vælge at afstå herfra.

Miljømæssige konsekvenser

Ændringsforslagene vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Ændringsforslagene vurderes ikke at have betydning i forhold til EU-retten.

Høringer

Det kan oplyses, at ændringsforslagene er udarbejdet efter drøftelse med Forsikring og Pension, Undervisningsministeriet samt Arbejdsskadestyrelsen. Høringssvar modtaget fra de pågældende er fremsendt til udvalget. Ændringsforslagene har også været drøftet med Justitsministeriet.

Ad nr. 1

Forsikring og Pension har i sit høringssvar af 17. november 2000 anmodet om, at forslaget ændres for at undgå konkurrenceforvridning mellem forsikringselskaber, som allerede i dag tegner arbejdsskadeforsikringer, og forsikringselskaber, der påbegynder tegning af arbejdsskadeforsikringer efter 1. januar 2001, samt i forbindelse med overdragelse af en arbejdsskadeforsikringsbestand fra et selskab til et andet. Ændringsforslaget udspringer således af drøftelser med bl.a. Forsikring og Pension om, hvordan man løser dette problem.

Efter ændringsforslaget ændres afgiftsgrundlaget fra at være de tilkendte godtgørelser og erstatninger i afgiftsåret til at være de godtgørelser og erstatninger, der følger af

- 1) ulykkestilfælde, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår, og som er indtruffet i afgiftsåret,
- 2) skadelige påvirkninger af højst fem dages varighed, der skyldes arbejdet, eller de forhold, hvorunder dette foregår, og som er indtruffet i afgiftsåret,
- 3) pludselige løfteskader, som er indtruffet i afgiftsåret, og
- 4) erhvervssygdomme, som Arbejdsskadestyrelsen har modtaget anmeldelse om i afgiftsåret.

Forskellen på arbejdsulykker, kortvarige skadelige påvirkninger og pludselige løfteskader i forhold til erhvervssygdomme skyldes, at er-

hvervssygdomme typisk er opstået flere år, før de anmeldes. Normalt kan man ikke præcist sige, hvornår de er opstået. Det kan man til gengæld, når det handler om de øvrige skader.

Godtgørelser og erstatninger vedrørende pludselige løfteskader er baseret på de skader, der er sket i afgiftsåret, under hensyn til, at retsvirkningstidspunktet i henhold til § 9 a, stk. 3, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade er defineret som den dag, hvor den pludselige løfteskade opstår.

I den bekendtgørelse, som arbejdsministeren skal udstede i medfør af lovforslagets § 6, stk. 4, vil der bl.a. blive fastsat nærmere regler om, hvordan afgiften opkræves.

I afgiftsåret opkræves et acontobeløb beregnet på grundlag af de afgiftspligtiges forholdsmæssige andele af de samlede godtgørelser for mén og erstatninger for erhvervsevnetab, som Arbejdsskadestyrelsen har tilkendt i det år, der ligger forud for afgiftsåret. Baggrunden for, at acontobeløbet opkræves på grundlag af de godtgørelser og erstatninger, der er tilkendt i det år, der går forud for afgiftsåret, er, at de tilkendte godtgørelser og erstatninger i et kalenderår først kan opgøres året efter.

Den endelige regulering af afgiften sker, når der foreligger en endelig opgørelse af de godtgørelser og erstatninger, som dels vedrører arbejdsulykker, kortvarige skadelige påvirkninger og pludselige løfteskader, der sker i afgiftsåret, dels vedrører erhvervssygdomme, som Arbejdsskadestyrelsen modtager anmeldelse om i afgiftsåret. En endelig opgørelse af godtgørelser og erstatninger vedrørende afgiftsåret foretages fem år efter udløb af afgiftsåret.

De afgiftspligtige vil således i 2001 blive afkrævet en acontoafgift, der er beregnet på grundlag af de godtgørelser og erstatninger, som Arbejdsskadestyrelsen har tilkendt i 2000. Endelig afregning af den afgift, som de afgiftspligtige skal betale i 2001, vil først ske i år 2007, når der foreligger en endelig opgørelse af de godtgørelser og erstatninger, der vedrører dels de arbejds-

ulykker, kortvarige skadelige påvirkninger og pludselige løfteskader, der er sket i 2001, dels de erhvervssygdomme, som Arbejdsskadestyrelsen har modtaget anmeldelse om i 2001.

Med ændringsforslaget tages der således højde for den tidsmæssige forskel, der er mellem, at en skade opstår/anmeldes og Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om erstatning foreligger.

Ad nr. 2

Denne ændring er en konsekvens af den i nr. 1 foreslåede ændring.

Ad nr. 3

Ændringsforslaget skal ses på baggrund af Undervisningsministeriets høringssvar af 16. november 2000. Undervisningsministeriet er af den opfattelse, at lovforslaget ikke vil have den tilsigtede incitamentsskabende effekt for arbejdsgiverne til at sikre et bedre arbejdsmiljø, for så vidt angår selvejende institutioner, der er omfattet af statens adgang til selvforsikring.

Med ændringsforslaget tages der højde for denne problemstilling.

Den foreslåede bestemmelse svarer til bestemmelsen i § 53 A, stk. 2, i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, der har samme formål.

I det omfang der findes erstatningsordninger for uddannelsessøgende, der kommer til skade i forbindelse med skolepraktik m.v. og på den baggrund bliver berettiget til godtgørelse og/eller erstatning efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade, vil afgift vedrørende sådanne erstatningsudgifter også af vedkommende minister kunne fordeles på institutionerne. Det afgørende i den sammenhæng er, at der er tale om erstatninger, der tilkendes af Arbejdsskadestyrelsen efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade, eller erstatningsordninger, der knytter sig til denne lov.

Til nr. 4

Ændringsforslaget er rent redaktionelt.

Bet. o. lovf. vedr. en generel arbejdsmiljøafgift

*Poul Erik Dyrlund (S) Ole Vagn Christensen (S) Carsten Hansen (S) Bjarne Laustsen (S) fmd.
Anne-Marie Meldgaard (S) Ole Sohn (SF) nfmtd. Lone Yalcinkaya (CD) Anders Samuelson (RV)
Jette Gottlieb (EL) Charlotte Antonsen (V) Eva Kjer Hansen (V) Ulla Tørnæs (V)
Jens Vibjerg (V) Knud Erik Kirkegaard (KF) Pia Christmas-Møller (KF) Annette Jørgensen (DF)
Ole M. Nielsen (KRF)*

Frihed 2000 havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64	*	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43	*	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	**	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13		Frihed 2000 (FRI)	4
Dansk Folkeparti (DF)	10		Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8		Uden for Partierne (UP)	4

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 100

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse fra Kommunernes Landsforening
2	Tentativ køreplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Spm. 1 om kommentar til henvendelse fra Kommunernes Landsforening, til arbejdsministeren
4	Spm. 2 om beregning af virksomhedsbidraget, til arbejdsministeren
	Spm. 3 om omkostninger i forbindelse med certificering, til arbejdsministeren
	Spm. 4 om regningsstørrelsen for de to afgifter, til arbejdsministeren
	Spm. 5 om EU-Kommissionens holdning til arbejdsmiljøafgiften, til arbejdsministeren
	Spm. 6, om statens indtægt altid skal udgøre 300 mio. kr., til arbejdsministeren
	Spm. 7 om afgiftsstørrelse i forbindelse med certificering, til arbejdsministeren
	Spm. 8 om, hvorfor pakken ikke er fremsat, til arbejdsministeren
	Spm. 9 om, hvordan afgift kan fremme arbejdsmiljøindsatsen, til arbejdsministeren
	Spm. 10 om afgiftens motiverende betydning, til arbejdsministeren
	Spm. 11 om evaluering af regeringens handlingsplan vedrørende et rent arbejdsmiljø, til arbejdsministeren
	Spm. 12 om særlige udgifter for AES og forsikringsselskaberne, til arbejdsministeren
	Spm. 13 om opkrævning af særlige udgifter i 2001, til arbejdsministeren
5	Spm. 14 om årsager til fravær på arbejdsmarkedet, til arbejdsministeren
6	Høringssvar
7	Spm. 15 om kommentar til artikel vedrørende udgifter til certificering, til arbejdsministeren
8	Spm. 16 om arbejdsmiljøafgiftens størrelse, til arbejdsministeren
9	Spm. 17 om regulering af tilskud til certificerede virksomheder, til arbejdsministeren
	Spm. 18 om tilbageførsel af den samlede indbetalte afgift, til arbejdsministeren
	Spm. 19 om opkrævning af afgift fra certificerede og ikke-certificerede virksomheder, til arbejdsministeren
	Spm. 20 om anvendelse af nettoprovenu, til arbejdsministeren
10	Henvendelse fra Dansk Arbejdsgiverforening
11	Spm. 21 om kommentar til henvendelse fra Dansk Arbejdsgiverforening, til arbejdsministeren

- 12 Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelse fra Kommunernes Landsforening, fra
arbejdsministeren
Svar på spm. 2 om beregning af virksomhedsbidraget, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 3 om omkostninger i forbindelse med certificering, fra arbejdsministe-
ren
Svar på spm. 4 om regningsstørrelsen for de to afgifter, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 6, om statens indtægt altid skal udgøre 300 mio. kr., fra arbejdsministe-
ren
Svar på spm. 7 om afgiftsstørrelse i forbindelse med certificering, fra arbejdsministe-
ren
Svar på spm. 8 om, hvorfor pakken ikke er fremsat, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 9 om, hvordan afgift kan fremme arbejdsmiljøindsatsen, fra arbejdsmini-
steren
Svar på spm. 10 om afgiftens motiverende betydning, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 11 om evaluering af regeringens handlingsplan vedrørende et rent ar-
bejdsmiljø, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 12 om særlige udgifter for AES og forsikringssekskaberne, fra arbejds-
ministeren
Svar på spm. 13 om opkrævning af særlige udgifter i 2001, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 14 om årsager til fravær på arbejdsmarkedet, fra arbejdsministeren
- 13 Notat med bemærkninger til høringssvar
- 14 Spm. 22 om Justitsministeriets udtalelse om overensstemmelse med grundlovens §
43, til arbejdsministeren
- 15 Henvendelse fra UF (Ulykkesforsikringsforbundet For Dansk Fiskeri G/F)
- 16 Spm. 23 om kommentar til henvendelse fra UF (Ulykkesforsikringsforbundet For
Dansk Fiskeri G/F), til arbejdsministeren
- 17 Henvendelse fra Fiskeriets Arbejdsmiljøråd
- 18 Spm. 24 om kommentar til henvendelse fra Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, til arbejdsmini-
steren
- 19 Spm. 25 om Justitsministeriets udtalelse vedrørende forslaget, til arbejdsministeren
- 20 Svar på spm. 5 om EU-Kommissionens holdning til arbejdsmiljøafgiften, fra arbejds-
ministeren
Svar på spm. 15 om kommentar til artikel vedrørende udgifter til certificering, fra ar-
bejdsministeren
Svar på spm. 16 om arbejdsmiljøafgiftens størrelse, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 17 om regulering af tilskud til certificerede virksomheder, fra arbejds-
ministeren
Svar på spm. 18 om tilbageførsel af den samlede indbetalte afgift, fra arbejdsministe-
ren
Svar på spm. 19 om opkrævning af afgift fra certificerede og ikke-certificerede virk-
somheder, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 20 om anvendelse af nettoprovenu, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 21 om kommentar til henvendelse fra Dansk Arbejdsgiverforening, fra
arbejdsministeren
Svar på spm. 24 om kommentar til henvendelse fra Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, fra ar-
bejdsministeren
Svar på spm. 25 om Justitsministeriets udtalelse vedrørende forslaget, fra arbejdsmini-
steren
- 21 Notat med kommentarer til Forsikring og Pensions høringssvar
- 22 Ændringsforslag

- 23 Svar på spm. 22 om Justitsministeriets udtalelse om overensstemmelse med grundlovens § 43, fra arbejdsministeren
Svar på spm. 23 om kommentar til henvendelse fra UF (Ulykkesforsikringsforbundet For Dansk Fiskeri G/F), fra arbejdsministeren
- 24 Udkast til betænkning
- 25 2. udkast til betænkning